

دکتر رضا مظلومیان
استاد دانشکده حقوق دانشگاه تهران

آموزش و پرورش و اثرش بر ناپهنجاریها (۲)

۳- سطح آموزش و پرورش و ناپهنجاریهای ارتکابی

حسن بزرگ دیگر آموزش و پرورش ، دگرگون کردن چهره جرائم واز بین بردن جرائم سفاکانه و خشونت آمیز مانند آدم کشیها ، ضرب و جرحها ، سوء قصد هائی است که ارتکاب آنها غالباً جبران پذیر نمیباشد و ارتکاب آنها هر قدر در جامعه ای زیادتر صورت بگیرد ، نشانه اولیه بودن و عقب ماندگی بیشتر آن جامعه و مبین عدم رشد فکری و پرورش روح انسان دوستی افراد آن بعلت فقدان توسعه آموزش و پرورش است.

لارکیه مینویسد ، تحصیل ، نوع جرائم را تغییر میدهد . مثلاً آدمکشی کاهش می یابد ولی دزدی رو با افزایش می نهد (۱). لومبروزو Lombroso نیز از کسانی بود که باین امر توجه نمود و با مطالعاتی که در این زمینه بعمل آورد ، نتیجه گرفت که جرایم ارتکابی تحصیل کرده ها با حیلله گری و حقه بازی و غداری صورت می گیرد و حال آنکه بزهکاری بیسوادان با سنگدلی و قساوت توأم است . بهمین جهت میتوان گفت که دونوع بزهکاری وجود دارد (۲) :

۱ - بزهکاری مخصوص بیسوادان که بسیار وحشیانه ویا بیرحمی انجام میشود .

۳ - بزهکاری تحصیل کرده‌ها که حیله-
گرانه و آرام صورت می‌گیرد .

لومبروزو برای اثبات تأثیر شدید سواد
در کیفیت جرائم از آمار سال ۱۸۹۵ کشور-
های مختلف استفاده می‌کند و هر مدرسه رو
را در برابر صد نفر و هر آدم کشی و دزدی را
در برابر صد هزار نفر از جمعیت می‌گذارد و
نتیجه می‌گیرد که بهمان نسبت که بر تعداد
مدرسه‌روها افزوده میشود ، از یکسو میزان
جرائمی مانند آدم کشی کاهش می‌یابد و از
سوی دیگر رقم دزدی بالا می‌رود .

بسخنی دیگر ، آموزش ، اشکال مختلف
بزهکاری عضلانی و جسمانی و مستجاورانه و
خشن را بجرائم فکری و حیله‌گرانه مبدل
می‌کند . (۳).

جدول زیر این امر را بخوبی نشان
میدهد (۴).

کشور	مدرسه رو	آدمکشی	دزدی
پروس	۱۷/۸	۵/۷	۲۴۶
سوئیس	۱۶/۱	۱۶/۴	۱۱۴
انگلستان	۱۶/۴	۵/۶	۱۶۳
هند	۱۴/۳	۵/۶	-
سوئد	۱۳/۶	۱۳	-
اتریش	۱۲/۵	۲۵	۱۰۳
فرانسه	۱۴/۵	۱۸	۱۰۳
بلژیک	۱۰/۹	۱۸	۱۳۴
اسپانیا	۹/۱	۷۴	۵۲/۹
ایتالیا	۷/۶	۹۶	۱۵۰
روسیه	۲/۴	۱۴	-



کولی با استفاده از آمار کسب و کار سازمان زندان مربوط به زندانیان سال ۱۹۵۳ گزارش داده بود، نتایج ذیل را استخراج میکند (۵) :

سطح سیواد	آدمکشی	مؤصدهای جنسی	آتش سوزی	دزدیهای ماهرانه	دزدیهای ساده
بیسیواد	۱۰٪	۱۹٪	۲۶٪	۸٪	۵٪
باسواد در سطح پایین	۵۰٪	۵۸٪	۵۰٪	۲۹٪	۴۵٪
باسواد در سطح ششم ابتدایی	۳۳٪	۱۸٪	۲۰٪	۳۵٪	۳۵٪
باسواد در سطح متوسط	۵٪	۳٪	۲٪	۱۱٪	۱۰٪
باسواد دیلمه	۰٪	۰٪	—	۰٪	۱٪
باسواد در سطح عالی	۰٪	۰٪	—	۰٪	۰٪

پرستشنامه انجام شده در سال ۱۹۵۶، جدول ذیل را بدست میدهد (۶) :

سطح سیواد	قتل	سوء قصد جنسی	رفتارهای خشونت آمیز	سقط جنین
بسیار پایین	۵۵٪	۶۱٪	۵۴٪	۵۵٪
بیسیواد	۱۰٪	۱۷٪	۱۴٪	۱۱٪

سطح تحصیلات در مورد نوع جرم ارتكابی زنان نیز تاثیر بخش است. جدول ذیل کنتیجه مطالعه است که در روی ۴۱۶ زن بزهکار که مجازاتهای سنگین زندانهای دراز مدت محکومیت یافته اند، انجام گرفته است، این امر با اثبات میرساند (۱) :

نوع جرم	تعداد جرم	بیسیواد	کم سیواد	متوسط	دارای گواهینامه دوره اول دبیرستان	دیلمه یا بالاتر
آدمکشی	۱۶۵	۱۰٪ (۱۶)	۸۸٪ (۵۴)	۵۳٪ (۳۲)	۱۱٪ (۶)	۱

—	—	—	۹	۲	۱۱	جرم جنسی
—	—	—	(%۸۱)	(%۱۸)		
—	—	۴	۱۳	۳	۲۰	آتش سوزی عمدی
—	—	(%۲۰)	(%۶۵)	(%۱۵)		
—	—	۱	۴	۲	۷	ضرب و جرح
—	—	(%۹۴)	(%۵۶)	(%۲۸)		
—	—	۵	۲۹	۳	۵۹	دزدیهای گوناگون
—	—	(%۸)	(%۴۹)	(%۵)		
—	—	۳	۲	۱۱	خیانت در امانت	
—	—	(%۲۲)	(%۱۸)			
—	—	۴	۲۲	۱	۴۵	نوزاد کشی
—	—	(%۹)	(%۴۹)	(%۲)		
۳	۹	۲۵	۳۰	۴	۲۱	سقط جنین
(%۴)	(%۱۲)	(%۳۵)	(%۴۲)	(%۵)		

وسروتی در عملشان مشاهده نمیشود. این بیرحمی و قساوت در ارتکاب جرائم، نقش مهمی را که تحصیل درانهدام جرائم یا لاقط در نابودی جنایات خون آلود و وحشتناک ایفاء میکند، بخوبی آشکار میسازد.

بیسوادی نه تنها جلوی هرگونه توسعه و شکفتگی شخصیت افراد را سد میکند و بخت هم آهنگی آنان را با زندگی در اجتماع از بین میبرد، بلکه قلبها را نیز بی احساس، بی عاطفه و عاری از هرگونه رحم و شفقت پرورش میدهد و افراد را بطرف ارتکاب تجاوزات سنگین، اعمال ستمگرانه و رفتارهای بیرحمانه میراند. انسان بیسواد کمتر میتواند مالک یک فکر صحیح و یک اندیشه درست برای پذیرفتن حقایق زندگی باشد. او ظرفیت درک آنچه را که در اطراف او، در اجتماع و در دنیا میگذرد، ندارد زیرا گنجایش فکری او بینهایت محدود است. او غالباً متحیر است و جز بگذشته نمیتواند بنگرد. تعجبات نابجا همیشه نمایانگر فقدان تحصیل و اطلاعات لازم و معلومات کافی است. بهمان نسبت که سطح

آنچه که از آمار جدولهای فوق استنباط میشود آنست که آتش سوزی، سوء قصدهای جنسی و آدم کشی، معمولاً بوسیله کسانی انجام شده است که بیسواد بوده یا از نظر سواد در سطح پائین قرار داشته اند.

گارو فالو Gaogalo معتقد است که هر قدر بر دانه آموزشی افزوده شود و سطح سواد بالا برود، تعداد بزهکاران خاص افزایش می یابد. (۸)

۴ - چرا بی سوادی بزه آفرین است؟

مطالعات انجام شده در اطراف جنایات ارتكابی بوسیله بیسوادان، گفته محققان را که بیسوادی را عامل جرائم خشن قلمداد کرده اند، بخوبی اثبات میکند زیرا همانطور که گفته شد و آمار نشان میدهد، جنایات بیسوادان توأم با خونین ترین وضع ممکن صورت میگیرد. این افراد حتی موقعیکه دست بقتل میزنند، آنرا به صورت وحشیانه ای انجام میدهند، بطوریکه کوچکترین آثار رحم



تحصیل پایین باشد، درجه تعصب بالا است. بیسوادها معمولاً در دنیای تعصب کاسل بسر میبرند که خود تعصب، آفریننده خونریزیها، قساوتها و جنایات بشمار است. متعصبها از انجام هیچ نوع قتل و خونریزی روی گردان نیستند و اعمال جابرانه را امری عادی محسوب میکنند. بعنوان مثال میتوان گفت که باسوادان اگر زن خود را حتی در حین ارتکاب زنا مشاهده نمایند خیلی بندرت مرتکب قتل او میشوند، در حالیکه بیسوادان که غالباً در دنیای تعصب بسر میبرند گاهی بعزت خروج بدون اجازه زن، خواهر یا دخترشان از منزل، مرتکب چادر بوجهی که آنان مایلند، یا سوءظنهای بیجا و نادرست، باعث قتل میشوند و عمل خود را به بیرحمانه ترین وضع ممکن انجام میدهند. گاهی شکم پاره میکنند، زمانی سر میبرند و اتفاق افتاده است که حتی بقطع عضلات بدن آنان مبادرت نموده اند و از عمل خود هم نه تنها احساس پشیمانی و ندامت نکرده، بلکه آن را از افتخارات خود بشمار آورده اند.

یک بررسی در آدمکشیهای دهشتناکی که صورت میگیرد، بخوبی آنچه را که گفته شد به ثبوت میرساند. مثلاً مردی که چندی پیش خواهر خود را با قساوت هر چه تمام تر بمانند حیوان خونخواری که حیوان دیگر را پاره میکند، بقتل رساند، در برابر خبرنگاران سرانگشتان خود را با افتخار هر چه تهاست

می بوسید و میگفت این انگشتان قیمتی هستند و وجودم بآنها مباحثات میکند!! مردی که سر دخترش را بریده بود، با سربلندی عمل خود را صحیح و انسانی جلوه میداد! مردانی که بدون هیچگونه احساس رحم و انسانیت، زنهای بی دفاع خود را در خواب و بیداری و گاهی در برابر دیدگان معصوم کودکان مانند قصابی که سرگاو و گوسفند را از تن جدا میکند، بوسایل مختلف پتک، اره، چاقو، ... سر میبرند، همیشه عمل خود را افتخارآمیز قلمداد میکنند.

چند سال پیش مردی که در شبستر سر سه فرزند خود را با اره بریده و با پتک بغمز زن خود کوبیده و او را کشته بود، از عمل خود احساس شادمانی و انبساط خاطر میکرد؛ مردی که چندین سال قبل زن اول خود را کشته بود و چندی پیش مجدداً زن دوم و کودک خردسال او را با سفاکی بقتل رساند، نه تنها کوچکترین احساس ندامتی در وجود او مشاهده نمیشد، بلکه عمل خود را کاملاً موجه میدانست و انجام این قساوت را لازم محسوب میکرد.

چند سال قبل که عدهای بیش از صد نفر از اهالی یکی از روستاها، بیش از چهل نفر زن و مرد و کودک را در طویله ای زندانی کردند و با وحشیگری غیر قابل تصویری آتش زدند و در اطراف طویله در حالیکه عدهای انسان در حال سوختن بودند بیایکویی و دست افشانی پرداختند، واقعاً اگر از نعمت آموزش و پرورش برخوردار داشتند، مرتکب چنین عمل غیر انسانی و دهشتناکی نمیشدند. فئدان آموزش و پرورش صحیح در افراد، سنائب و عواقب نامطلوب فراوان دارد که میتوان آنها را بطریق ذیل خلاصه کرد:

آفرینش هرج و مرج و اختلال در روحیات و خلقیات، زود خشمی و تندلی و عصبانیت و

بدنباله آن حمله و تعرض و قساوت و تجاوز
بجان و مال و عرض و آبروی دیگران در اثر
برخوردهای کوچک ، ایجاد ناراحتی های
بزرگ در اثر جزئی ترین ناراحتی ، لجام-
گسیختگیهای اخلاقی و عدم احترام بموازین
اجتماعی ، بی اعتنائی به معیارهای آن و
سرپیچی از دستورات و مقررات ، مخالف و ضدیت-
های تند و افراطی با افکار و آراء دیگران ،
تنبلی و بیعاری و کم کاری ، گریز از
پذیرفتن مسئولیت و خالی کردن شانه از
وظایف محوله بی توجهی و بی دقتی با سر و
انضباط اجتماع و نظم موجود ، تسامح در
کارها ، کوشش در بدست آوردن سودهای
بی زحمت در زمانی کوتاه ، فقدان احساس
شفقت و عاطفه مخصوصاً در سوق بخطر افتادن
منافع دیگران ، توجه خاص به خواسته ها
و امیال شخصی و حفظ آنها بهر قیمتی که شده
است حتی بقیمت قربانی کردن روح و جسم و
اسوال افراد دیگر

به همین جهت در هر اجتماعی ، بیسواد
بیشتر ریشه داشته باشد مشکلات ناشی از
هرج و مرج اخلاقی و ناپهنجاریهای اجتماعی ،
رفتارهای نامطلوب و نادرست ، اعمال غیر
عادی و مجرمانه ، کردارهای خشن و بیرحمی
و سفاکی در آن بیشتر به چشم میخورد .

از طرف دیگر سطح اقتصادی خانواده ای
که افراد آن از نقطه نظر تعلیم و تربیت عقب
مانده اند ، بسیار پائین است . بنابراین برای
بالا رفتن سطح اقتصادی و پیشرفت در امور
سادی ، احتیاج مبرم به برانگیختن نیروی کلی
در جهت بدست آوردن آموزش صحیح است تا
بدان طریق بتوان هم عقل معاش پیدا کرد و هم
نحوه و اسلوب بالابردن سطح اقتصادی خانواده
با بخوبی دریافت . بدون شک هر فردی چنانچه
مایل باشد از سر ز فقر و بدبختی عبور نماید

باید با عقب سازدگی آموزشی خود مبارزه
کند .

بیسوادان معمولاً کمتر آینده میانداشته
و اعمالی را که پیشه میسازند بدون توجه به
عواقب اسرو بدون دوراندیشی کامل و تجزیه
و تحلیل نتایج آن میباشند ، بهمین جهت غالباً
در دسر ها و ناراحتی های فراوانی برای خود ،
خانواده و حتی اجتماع ایجاد میکنند . یک
بررسی کوتاه در میان خانواده ها ، بخوبی اثبات
میکند که بهمان نسبت که درجه سواد افراد
پائین باشد ، تعداد اطفال که بزرگترین مصائب
گوناگون را فراهم میآورند ، چشمگیرتر است .
همانطور که گفته شد خرافاتی بودن و
بعقاید و اندیشه های غلط ایمان داشتن
و مصر بر روی آنها تکیه کردن که
غالباً ناراحتی های بزرگی فراهم میآورد ، یکی
دیگر از خصوصیات افراد بی سواد است .
بیسوادان بهترین شکارهای رسال ها و دعا کن ها ،
فال بین ها و سایر حقه بازان اجتماعی میباشند
که غالباً اعمالشان جرائم گوناگون را بوجود
میآورد . حادثه زیر یسک نمونه کوچک
از هزاران واقعه بزرگ دیگر است که روزانه
اتفاق میافتد و بیسواد یکی از عوامل آفریننده
بسیار نیرومند آنست . *

روزنامه کیهان زیر عنوان :

« دختری خود را حلق آویز کرد » مینویسد :

دختری باسداد دیروز در یکی از خانه های
مهرآباد جنوبی خود کشتی کرد .

این دختر نوزده ساله که پری نام داشت
دوراز چشم بستگانش طنابی رابه نرده های
آهنی بالکن طبقه دوم خانه شان بسته و خود را
حلق آویز کرده بود .

روزنامه کیهان - یکشنبه ۳۱ اردیبهشت

ماه ۱۳۵۱ - شماره ۸۶۵۴ صفحه ۱۸ .



دختر جوان هرچه کوشش کرده است که پدر و برادرانش را راضی کند که با عروسی او موافقت کنند نتیجه‌ای نگرفته، تا اینکه دیروز دروازشم آنها خود کشی کرده است .
مقایسه‌های بین جرائم دو کشوری که از حیث میزان بیسوادان اختلاف دارند اثبات میکند که هر قدر تعداد بیسوادان بیشتر باشد، جرائم سنگین بیشتر یافت می‌شود .

مأسوران پاسگاه زندان رمی پس از تحقیق دریافتند که چندی قبل پسر جوانی به خواستگاری پری رفته ولی پدر و برادران دختر به او گفته‌اند که ما باید برای این ازدواج فال بگیریم و اگر خوب آمد، عروسی‌تان مانعی ندارد، در غیر این صورت اجازه ازدواج نمیدهیم. ظاهراً فال آنها بدآمده است و به جوانی که مورد علاقه پری بوده جواب رد داده‌اند .